N° 38. A°. 1834.

DINGSDAG, DEN 13den MEI.

NIEUWE SURINAAMSCHE COURANT EN LETTERKUNDIG DAGBLAD.

Gouvernements Secretarij

PARAMARIBO, *den* 10 *Mei* 1834.

Bij resolutie van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, van den 3den dezer, n°. 487/433, is aan den Kamerbewaarder ter Gouvernements Secretarij, bij het Collegium Medicum en bij de Commissie tot onderzoek naar de ziekte der Melaatschheid, JOHAN CHRISTOPH TREHEEN, uit hoofde van zijne ziekelijke omstandigheden, *eervol* ontslag uit die betrekkingen verleend; en is ten gevolge van dien, bij resolutie van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal, van den 5den dezer, n°. 492/438, tot *Kamerbewaarder* ter Gouvernements Secretarij benoemd en aangesteld, DIRK CONSTANTIJN VAN BEULINGEN, en tot *Kamerbewaarder* bij het Collegium Medicum en bij de Commissie tot onderzoek naar de ziekte der Melaatschheid, benoemd en aangesteld, WILLEM JOHANNES VANIER.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den* 10 *Mei* 1834.

Bij resolutie van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, van den 5den dezer, n°. 491/437, is tot Boekhouder van het Pensioen-Fonds der Ambtenaren in deze Kolonie, in plaats van nu wijlen JAN HENDRIK BETEMEIJER, benoemd en aangesteld, FREDRIK CAREL COBLIJN.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

De Godsdienst in den Kerker van Newgate te Londen.

(Uit de *London Monthley Review.*)

In het middenpunt van Newgate bevindt zich eene Kapel, ruim genoeg om alle de bewoners van de gevangenis te bevatten; hier wordt de godsdienst door den Predikant van het gesticht, die een geestelijke van de bestaande kerk is, waargenomen. Ieder van de gevangenen met uitzondering der zieken, en van diegenen, welke tot de bediening worden gebezigd, bezoekt de kapel op elken dag der week een half uur, en des zondags, wanneer de gewone godsdienst en de predikatie voor de gevangenen gehouden worden, twee uren lang. Ook hier heerscht even als in andere kerken, onder de gemeente eene zekere afdeeling. Op de gallerij ten zuiden zitten achter een gordijn de vrouwen, de tegenovergelegene gallerij is gewoonlijk door misdadigers bezet welke ter dood veroordeeld waren, doch wier vonnis is verzacht geworden, als ook van de zoodanigen die tot de deportatie veroordeeld zijn. Onder deze beide gallerijen zitten diegenen, welker verhooren nog niet zijn afgeloopen; en tusschen dezen, in het schip van de kerk, andere soortgelijke gevangenen van de meer *respectabele* klassen, gelijk zij hier genoemd worden, dat wil zeggen de zoodanigen, die welgekleed in de gevangenis komen, den opziener nog niet bekend zijn, en bij dezen laatsten in eenen gesloten binnenhof, benevens den schoolmeester van New-Gate wonen, die tegenover den kansel, rondom de tafel van het avondmaal zitten. Midden in de kapel is een groote zwart geschilderde kerkbank, « die de arme zondaarsbank » genoemd wordt. Degenen die daarin plaats nemen, kunnen door de geheele vergadering, bijzonder ook door den predikant gezien worden, alzoo de predikstoel tegenover het midden van de gemelde bank staat. Aan elke zijde van den predikstoel is eene kleine gallerij, waarvan de eene de schepens- en de andere de opzieners-gallerij wordt genoemd; beiden worden somwijlen door vreemdelingen bezocht.

De armezondaarsbank is bestemd voor zoodanige misdoeners, over welke het doodvonnis uitgesproken is; zij is nu eens meer dan eens minder talrijk bezet, naar mate in de zittingen van het geregtshof in Old Bailey vele of weinige lijfstraffelijke zaken ter tafel gebragt werden bij elk beslissend gewijsde van het geregtshof wordt dan ook deze bank weder ledig gemaakt, hetzij door de veroordeelden naar de *hulks* of gevangenis-schepen, of naar de galg te zenden. Indien het geval plaats grijpt dat deze armezondaarsbank juist geledigd, en dat er terstond een nieuwe aanvoer van ter dood veroordeelden in hunne plaats aangekomen is, dan gaan deze laatsten reeds den eerstvolgenden morgen hunne plaats in de gemelde bank der gecondemneerden bekleeden. De intrede van zulk een nieuwen voorraad van veroordeelde misdadigers in de armezondaarsbank, verwekt wel eens levendige, en altijd ten minste eenige aandoening bij de overige gedetineerden, en men bespeurt bij de veroordeelden zelven zeer verschillende gemoedsbewegingen; maar den eerstvolgenden dag na deze gebeurtenis, zoude een vreemdeling bij het binnentreden in de kapel, bezwaarlijk de reeds veroordeelden van diegenen kunnen onderscheiden, die hun vonnis nog onzeker te gemoet zien. Indien hij daarentegen de kapel na verloop van eenige weken op nieuw bezocht, dan zoude hij in het uiterlijke voorkomen der veroordeelde gevangenen eene groote verandering bemerken. Bij onderscheidene gelegenheden heb ik gedurende eene maand lang uitstel van het doodsvonnis, waaraan de meeste Londensche veroordeelden onderworpen zijn, bruin haar in grijs en grijs in wit haar zien veranderen. In dezelfde korte tijdruimte wordt niet zelden het gladde, jeugdige aangezigt eens mans van vijf en twintig jaren met rimpels bedekt, en onder de vier gevallen zijn er ongetwijfeld drie, waarin te Newgate, gedurende zulk een kortstondig tijdsverloop eene snelle vermagering van het geheele ligchaam plaats grijpt! — « Wat wordt hij mager!" is gewoonlijk de aanmerking welke de overige gevangenen ten aanzien van diegenen maken, welke sedert omtrent eene maand in de bank der veroordeelden hebben gezeten.

Buiten deze ligchamelijke verandering bij de gevangenen die onder het vonnis des doods staan, wordt op hunne verschijning in de bank der gevonnisden, na de eerste twee dagen, wanneer de prikkeling der nieuwheid voorbij is, niet meer acht geslagen. Het tijdsverloop gaat bij de meesten met de bekrachtiging of verzachting van het vonnis ten einde; zij die van de doodstraf bevrijd worden, verschijnen alsdan reeds den volgenden dag op de voorste banken eener gallerij van de kapel, waarschijnlijk om hunne voormalige makkers, die nog altijd in het gestoelte der gevonnisden zitten, des te beter te kunnen zien, en door hen des te beter gezien te kunnen worden. Deze beiden beschouwen elkander gewoonlijk bij de eerste ontmoeting in de kapel na hunne scheiding met groote opmerkzaamheid, en worden met niet minder ingespannenheid door de overigen gadegeslagen. Het schijnt moeijelijk te raden, welke gewaarwordingen hen wederkeerig bij zulk eene gelegenheid aandoen; daar ik echter zulk een tooneel wel meer dan twintigmaal heb aanschouwd, kan ik mij, eenigermate ten minste, de gedachten der overige gevangenen verbeelden. Mijn eigen gevoel, op dat oogenblik, of bij dergelijke gelegenheden, was ontevredenheid, en wel die soort van wrevelige mismoegdheid welke ons doorgaans overvalt, wanneer wij de eene of andere onregtvaardige handelwijze bijwonen. Men ziet hier vijf en twintig « arme zondaars, » in de ware beteekenis van het woord, die gisteren nog allen te zamen onder het vonnis des doods gebukt gingen; twintig van hen zijn gered, — maar de overige vijf onherroepelijk verloren! — Zijn deze vijf nu wel in waarheid de minst schuldigen? Geenszins. — Twee, of welligt drie, van deze vijf zijn in zeker opzigt het minst schuldig, terwijl de helft der andere vrijgesprokene twintig, daarentegen, tot de meest schuldigen. meest misdadigen behooren gerekend te worden. Maar *schuldig*, in welk opzigt? Ten aanzien van de wet! Neen, want voor de wet zijn zij allen schuldig. — In welk opzigt dan? Met betrekking tot den graad van schade, welke de misdaad, welke zij bedreven hebben, op het menschdom uitoefent; naar dezen maatstaf alleen behoorde de wedervergelding of de wrok der menschelijke maatschappij tegen de misdadigers berekend te worden, en zulks geschiedt ook in de meeste gevallen. Hier zien wij nu een' armen drommel, die, welligt door den honger gedreven, een schaap stal, tot de galg bestemd, of een ongelukkig koopman, die, in de hoop van zijne zaken weder op eenen goeden voet te zullen herstellen, eene valsche assignatie van twintig pond sterling maakte, in het vaste besluit het papier weder in te lossen, en gevolgelijk verre van het doel om eenen roof te begaan; terwijl ginds een bekende, verstokte dief, een struikroover van beroep, die bij elke door hem bedrevene wandaad, moord in zijn schild

voerde, van de doodstraf vrij komt. Wien zou hier niet, door misnoegen, het bloed in het aangezigt zwellen!

Van het oogenblik af, wanneer een gevangene den kerker van Newgate betreedt, wordt niets onbeproefd gelaten, om het gevoel voor Godsdienst in hem op te wekken, en dit geschiedt bij allen, die hiervoor vatbaar worden geacht of bij welken zulks als noodig en nuttig kan worden beschouwd; maar ik heb gegronde redenen om aan den goeden uitslag dezer pogingen te twijfelen, alvorens een gevangene werkelijk ter daad veroordeeld is. De Heer Cotton, de predikant van Newgate, die langer dan twaalf jaren kapellaan der gevangenis geweest was, heeft mij dikwijls verzekert, dat hij alleen bij de misdadigers die tot den dood veroordeeld zijn, eene ware bekeering tot godsdienstige gezindheden waargenomen heeft. Vele gevangenen vertoonen dikwerf bij hunne intrede in Newgate, en nog meer nadat zij in hunne cellen ingesloten zijn geworden, vele zucht voor de godsdienst; maar indien de hun toegekende straf niet die des doods is, zoo gedragen zich alle deze gevangenen derwijze, als of hunne vroeger aan den dag gelegde godsdienstige gevoelens loutere huichelarij waren geweest. Met dit al valt het echter niet te betwijfelen dat een groot aantal van diegenen, welke ter dood gebragt worden, in de vaste hoop van eeuwige gelukzaligheid in eene andere wereld sterven.

Zoodra een man tot de regtsoefening bestemd is, eischt het dringende gevaar van de ziele der geestelijken van de gevangenis buitengewone inspanningen. De kerkelijke dienaren van Newgate zijn twee dissenters, die vrijwillig hunne taak op zich genomen hebben, doch hunne verrigtingen niet alleen tot hunne eigene geloofsgenooten bepalen; de Katholijke geestelijk bezoekt alleen Katholijken. Zoodra het Geregtshof een aantal veroordeelden van Old-Bailey tot de doodstraf bestemd heeft, bezoekt de Predikant van het gesticht, benevens zijne medehelpers, dagelijks verscheiden malen den armzondaarshof, en leven als het ware met de veroordeelden, welke zij tot gebeden, berouw en geloof vermanen. Bij ongeveer de helft van soortgelijke misdadigers zijn de pogingen der godsdienstleeraars door een gewenscht gevolg, en de heilzaamste uitwerking op het gemoed der gevangenen bekroond; bij één geval op de vier kan men, door elkander, berekenen dat geene godsdienstige indrukken te weeg kunnen gebragt worden: de Boosdoener blijft alsdan bij alle godsdienstige plegtigheden onverschillig, terwijl hij zich tot aan zijn jongste oogenblik met vermindering van straffe vleit. In het vierde geval zijn de leeraar zijne pogingen en ijverigste inspanningen niet alleen geheel en al vergeefs, maar zij hebben zelfs de gansch tegenstrijdige uitwerking, dat zij den gevangene aanleiding geven om met de godsdienst den spot te drijven, ja zelfs met de ongerijmdste uitdrukkingen tegen haar uit te varen, en dikwijls is, op dagen wanneer er verscheiden gehangen worden, de geestelijke door een of twee der veroordeelden aan de grootste beschimpingen blootgesteld. Hier moet hij ware standvastigheid bewijzen, want jaarlijks worden tegenover Newgate verscheiden misdadigers opgeknoopt, die in hunne laatste oogenblikken de afgrijsselijkste godslasteringen uitbraken.

Wij keeren thans terug naar het bovengemelde kerkgestoelte, en onderstellen dat daarin vier personen zitten die tot het ondergaan der doodstraf bestemd zijn. De geheele vergadering der gevangenen bidt elken morgen voor de veroordeelden; maar op den Zondag die de regtsoefening voorafgaat, wordt eene plegtige en groote dienst verrigt, welke men de armezondaren predikatie noemt, waarbij eene voor deze omstandigheden geschikte redevoering gehouden, en toepasselijke gezangen, als b. v. de « klagte eens zondaars" en dergelijken gezongen worden. Deze godsdienst wordt met buitengewone plegtigheid gehouden; de sheriffs, met hunne groote gouden ketenen, zijn daarbij tegenwoordig; en alles is opzettelijk ingerigt om eenen zoo diep mogelijken indruk op de vergadering der gevangenen te maken. Of deze indruk goed of slecht zij, zullen wij hier niet beslissen; om nogtans het bewijs te geven, dat het mij niet aan bescheiden ontbreekt, om hieromtrent een gegrond oordeel te vellen, moge hier de beschrijving van zulk eene armezondaarspredikatie plaats vinden, van welke ik tot in de geringste bijzonderheden getuige ben geweest.

De Sheriffs met hunne Onder-Sheriffs en twee bekenden of vrienden, welke door de nieuwsgierigheid aangelokt waren, zitten reeds in hunne eigene bank. Niet verre van hen staan twee groote bedienden, die in hunne staatsielivreijen zich trotsch opblazen. De predikant staat aan zijnen katheder, zijn koorhemd is blijkbaar nieuw gewasschen en gesteven, en degenen die hem anders dagelijks zien, bemerken heden eene bijzondere plegtigheid, welligt gewigtigheid in zijn gelaat en gebaren. De koster houdt zich bezig met het opslaan der psalmen die voor deze gelegenheid passend zijn; het treurspel neemt een' aanvang. In de eerste plaats komen de schoolmeester en zijn kinderen binnen; alsdan komen de gevangenen die nog onder verhoor staan; na dezen, die welke tot de verbanning of deportatie bestemd zijn, waaronder zich de vroegere metgezellen van de ter dood veroordeelden bevinden; hierop volgen de vrouwen, en eindelijk komen de gevonnisden, ten getalle van vier. De eerste van deze ongelukkige is een jong mensch van omtrent achttien jaren, die wegens eene diefstal van meer dan vijf pond sterlings waarde, welken hij in een woonhuis gepleegd heeft, sterven moest; zijne gelaatstrekken dragen geen de minste kenmerken van boosaardigheid; integendeel zijn zij innemend, en toonen verstand en goedhartigheid aan. Bedrog, vrees en losbandigheden hebben den tijd nog niet gehad; om hun schandmerk op zijn aangezigt te drukken; hij treedt voorwaarts, met opgeheven hoofd, ziet naar de galerij der vrouwen en grimlacht. Zijn voornemens is, om bij diegenen, welke hem tot dit vroegtijdig einde gebragt hebben, voor eenen braven, moedigen jongeling te gelden; maar zijne poging mislukt; de angst is sterker dan de ijdelheid. Plotseling laat hij zijn hoofd hangen, en terwijl hij zich in zijne bank nederzet, sidderen zijne knieën en klapperen zij tegen elkander.

De tweede is een oude booswicht, wiens geheele uiterlijke den stempel van schurkerij en verstokte boosaardigheid draagt. Hij werd aanvankelijk ter dood veroordeeld, werd vervolgens begenadigd, en voor zijn leven tot de deportatie verwezen. Nadat hij de doodstraf, door de op zich zelve niet zeer strafbare daad van zijne terugkomst in Engeland verdiend had, moest hij nu, wegens eene begane inbraak sterven. Zijn blik op de Sheriffs en op den geestelijke wijst spotternij en verachting aan; maar zelfs deze verharde boosdoener zal in beslissend oogenblik zijn hart in een voelen krimpen.

De derde is een schapendief, een onnoozele arme drommel, in wiens regtsgeding verzachtende omstandigheden voorkomen, maar die hangen moet, omdat den secretaris van staat ter ooren is gekomen, dat dit niet zijn eerste misdaad is geweest, en omdat onlangs eene groote menigte schapen door andere dieven gestolen zijn geworden. Hij is er volkomen mede te vreden dat hij sterven moet, en inderdaad hebben ook de pogingen van den geestelijke en van andere personen hem zoo verre gebragt, dat hij zijnen toestand voor benijdenswaardig houdt, en de poorten des hemels reeds geopend ziet om hem te ontvangen.

De vierde, een ellendig oud man, in eene bij lompen nederhangende zwarte kleeding, is reeds half dood; hij was een geestelijke van de Anglikaansche kerk (Peter Fenn) en is van vervalsching overtuigd geworden. Zoowel door zijne vrienden als ook door vreemden werd alles aangewend, om zijn leven te redden, en dit gaf hem hoop, tot dat zijn vonnis onderteekend werd; thans is hij wanhopig. Hij wankelt tegen de kerkbank aan, valt er in neder, kruipt voorwaarts, werpt zich op den grond; door eene buitengewone kromheid van zijnen rug wordt zijn hoofd geheel door zijn ligchaam bedekt.

De Sheriffs zijn op dit gezigt; hunne nieuwsgierige vrienden dringen voorwaarts; de sleutelbewaarder trekt een stuursch gezigt tegen de verontwaardigde vergadering: de zoo even nog grimlagchende trawanten sluiten hunne oogen en vergeten hunnen fraaijen dos: de predikant vouwt zijne handen zamen; de stokkenknecht stooten hun. » Hush!" (St.!) uit de keel; de oude koster verheft zijne stem en spreekt: « Laat ons zingen tot lof en eer des Allerhoogsten?" — Geen treurspel bevat wel een zoo treffend tooneel, als deze vertooning uit de tragedie van het wezenlijke menschelijke leven, welke hier acht maal in het jaar vernieuwd wordt. Nu wordt het morgenlied gezongen, hetwelk de veroordeelden herinnert betgeen morgen ochtend te wachten staat: Morgen vroeg, ten acht ure, slaat hun sterveusuur, en thans vieren zij hunne uitvaart. De jongman, voor wien de plegtigheid eigenlijk gehouden wordt, is alleen in staat en genegen om te bidden, doch kan, uit gebrek aan oefening, de plaats in zijn gebedenboek niet vinden. De predikant ziet hem aan, wendt vervolgens het oog op de Scheriffs en zegt met luide stem: « de godsdienst voor de afgestorvenen." De handen van den jongeling, die het gebedenboek verkeerd houden, sidderen. Den huisbreker hoort men eenen toornigen vloek mompelen; de schapendief grimlacht, en terwijl hij zijne handen opheft, ziet hij blijmoedig naar het koepelbak van de kapel. De oude geestelijke heer beweegt zich niet. Nadat allen het « klaglied des zondaars" gezongen, of ten minste schijn gebeden hebben voor hen, die thans « de vreesselijke voltrekking van hun vonnis" te gemoet zien, neemt de predikatie een begin.

De predikant van Newgate is een strenge Orthodox van de Anglikaansche kerk; zijne redevoering is zijn eenvoudig en onopgesmukt, met andere woorden: geheel populair en voor zulke toehoorders volkomen geschikt. De tekst alleen is toereikend om de harten der vergadering, met hevigheid te schokken: » Een verbrijzeld hart is een, Gode welbehagelijk offer, een verbrijzelt hart zult gij, o God, niet verstooten!" In den beginne is de predikatie aan de geheele vergadering in het algemeen gerigt, de aandachtig toebehoort met uitzondering van den ouden geestelijke en van den huisbreker, tegen wien de eerstgenoemde zich aanleunt, terwijl de oogen des laatstgenoemden in den omtrek rondzwerven, en genen zijner kennissen, onder de nog in verhoor zijnde misdadigers toewenken. Eindelijk maakt de Predikant eene pause, dan zegt hij op eenen doordringenden, bijna fluisterenden, maar toch voor allen verstaanbaren toon: » Nu tot uliedeu, gij arme stervelingen, die thans de laatste straffe der wet zult ondergaan." Doch waarom zoude ik deze geheele aanspraak herhalen? Het zij genoeg te zeggen, dat hij op den zelfden plegtigen toon, ongeveer tien minuten voortgaat, van misdaden, straffen, gevangenschap, schande, eerloosheid, ellende, smart, ongeluk, angst, kinderlooze ouders, weduwen, hulpelooze weezen, gebrokene en verbrijzelde harten, en van den dood in den eerstvolgenden echtenstond, tot heil der menschelijke zamenleving te spreken. Wat is hiervan het gevolg? De halfdoode menschen zijn ontzettend aangedaan; de jonge huisdief heeft alle standvastigheid verloren; hij klemt zich krampachtig aan den rand der bank vast, zijne voeten wankelen; hij geeft een flaauwen gil en hij zinkt ter aarde neder. De huisbreker beweegt zich weder, nog spreekt hij een woord; zijn aangezigt is aschgraauw en zijne lippen bloed: want zonder het te weten heeft hij, of uit woede, of om zijnen hem ontzinkenden moed op te wekken, zich zelven gebeten. De arme schapendief is in eenen toestand nabij krankzinnigheid; hij strekt zijne handen wijd, uit en roept luidkeels: « Genade, goede God, genade is al waar ik om bid! De Heer is gekomen in zijne barmhartigheid. Daar boven! Daar boven! Ik zie het Lam Gods! Hoe gelukkig ben ik! Dat is zaligheid!" Intusschen ligt de oude geestelijke ineengekromd; handen, voeten, armen, zelfs de spieren van zijnen rug zijn in eene hevige sidderende beweging gelijk een gegalvaniseerd ligchaam: eensklaps stoot hij een korten, gillenden kreet uit, en alles is stil. Deze stilte houdt een' geruimen tijd aan. Zoodra de Predikant zegt: » Tot besluit," heffen de vrouwen een geschreeuw aan, hetwelk met een dof gedruisch vergezeld gaat, ontstaande uit de bewegingen diergenen, welker hysterische toevallen met eene bezwijming eindigen. De sheriffs bedekken hun aangezigt; de sleutelbewaarder geeft zich moeite om koelbloedig en onaangedaan te schijnen, maar zijn oog zweeft angstig over de ontroerde vergadering en de kinderen rondom de avondmaaltafel staren en gapen met kinderachtige bewondering. De gevangenen, die nog onder verhoor staan, bewegen zich ginds en herwaarts, ter-

wijl zij onderling fluisteren, en de zware misdadigers, die nog onlangs op de zwarte bank zaten, schijnen afgemat en diep ontroerd te zijn. Dit schouwspel duurt nog eenige minuten, en alsdan verstrooit zich de verzameling.

De Weddingschap.

"Jan! je moet waarachtig trouwen;
"'t Wordt toch eenmaal ook wel tijd!
"'t Mooiste meisje kunje vragen,
"Maar je durft niet! 't is verdijd."
Dus werd Jan, een flink matroosje,
Door zijn makkers dag op dag,
Als zij in het wijnhuis zaten,
Uitgekreten bij 't gelag.
Langer kon hij dat niet dulden,
En hij vloekt, bij kris en kras:
"Wat verwedje? 'k vraag de mooiste,
"Die er ooit aan d' Amstel was."
"Top!" dus riepen allen luider.
"'t Mooiste meisje, dat men ziet,
"(Wedden we om een lekker maaltje.)
"Te gaan vragen, durfje niet!"
"Hoe!" dus schreeuwde Jan, in woede,
"Wat! zou *ik* dat niet bestaan?
"'k Vlieg terstond naar 't meisje henen...
"Noem maar wie, ik neem het aan!"
Schaterend vrolijk, uitgelaten,
Had een ieder 't antwoord klaar.
"Vraag des Burgemeesters dochter,
"Vraag de schoone Hasselaar!"
Als door donder als getroffen,
Bleef vriend Jan een poosje staan;
Maar zijn moed hervattend, roept hij:
"Jongens, top! ik neem het aan!
"Kiest maar wie mij zal verzellen,
"Wie getuige wezen mag,
"Dat ik Hasselaar ga spreken,
"Morgen morgen nog dien dag!"
Alles werd beschikt, beklonken
En bedronken op dat pas.
Hartlijk schudt men elk de handen,
Drinkt den velreep met een glas,
Jan, hoe moedig, voelt het harte
(Zij hem 't stroobed zacht gespreid)
Popelen bij de schrikbare stonde,
Die op morgen hem verbeidt.
Dikwijls floot hij, bij orkanen,
Zijn *Wilhelmus* in den mast;
Snorden kogels in den scheepsstrijd,
Hij stond als een rots zoo vast;
Maar om Hasselaar te naadren,
Als een bulderkast gevreesd,
Om zijn dochters hand te vragen!
Joeg den slaap hem uit den geest.
Wakend, droomend, suffend, peinzend,
Ligt hij op zijn legerstee,
Toen zijn makker hem, bij 't porren,
Toeroept: "Janmaat! ben je ree?"
Eensklaps duizlend opgevlogen,
Schiet hij broek en wambuis aan;
"Laat ons," roept hij (schijnbaar moedig),
"Naar den Burgemeester gaan."
Straat en grachten fluks doorloopen,
Somtijds lagchend om de gril,
Bij het tarren van zijn' makker,
Hielden zij in 't einde stil.
"Nu, vriend Jan, alleen! maar binnen!
"'k Zal hier wachten; hou nu woord!
"Hebt ge rouw? terug dan ylings, —
"Anders schellen! toef niet! voort!"
Jan dacht trillend neer te zijgen,
Statig klonk de schel: kling! kling!
Toen in weinige oogenblikken,
Hasselaar den gast ontving.
Als een losgeborste donder,
Klonk met nadruk en met klem;
"Wat begeertje?" tot den jonkman,
's Burgemeesters stentorstem.
"Achtbare vader!" riep nu, bevend,
Jan, al blikkend naar den grond,
"Uw bekoorlijke dochter
"Kwam ik vragen op deez' stond."
"Mijne dochter?" riep, gramstorig,
Hasselaar, verwonderd uit:
"Welke van de vier bedoelt ge?
"Zeg mij toch wat dit beduidt?"
"Van de vier? wel Burgemeester!..."
(En hij kneep in 't tafelkleed),
"Van de vier!! ik laat mij hangen,
"'k Ben beschaamd als ik het weet."
"Nu dan," riep de burgervader,
En daar trok hij aan de schel:
"Roep mijn dochters allen binnen,
"En gij, vriendje! kijk nu wel!"
En na weinig oogenblikken,
Stond daar 't lieve maagdetal.
"Wijs mij," riep nu snel de vader,
"Wijs mij wie het wezen zal."
Jan keek schuins op 't bruine Netje,
't Lieve Keetje zag hem aan,
Saartje, met haar blonde lokken,
Deed hem de oogen nederslaan. —
Hansje, met heur flonkrende oogen,
Liet uit lipjes van koraal
Twee ivoren slootjes blinken.
Jan stond roerloos, had geen taal.
Ook de meisjes stonden zwijgend,
Half verlegen, vragend daar,
Dan eens glurend op 't matroosje,
Dan op vader Hasselaar.
Eindlijk brak de laatste 't zwijgen,
"Hoor eens!" riep hij, "'k zie, gij staat
"Half bewustloos en verlegen, —
"Hoor eens! ik weet goeden raad.
"'k Zal naar u eens onderzoeken;
"Gij bezint u evenzeer,
"Wie gij van de dames uitkiest.
"Ga! ik wacht u morgen weer."
Jan ging, tienmaal buigend, henen;
Naast zijn' makker liep hij voort,
En voor meer dan honderd vragen,
Gaf hij nog geen enkel woord.
In het halve Maantje vlogen
Allen juichend naar hem toe.
"Wel! wat zei de barsch satan?..
"Maar wat, scheeltje Jan? maar hoe?"
"Hoor!" sprak Jan; "schei uit met vragen;
"Vruchteloos wordt er nu gevischt;
"Morgen avond, morgen zeker,
"Is er 't een of 't aar beslist!"
Jan verdween — vergeefs het schelden,
't Razend schreeuwen: "Blijf toch hier!"
"Morgen avond!" riep hij, "morgen!"
En stoof weg uit 't woest getier.
't Morgen was naauw aangebroken,
Of vriend Jan stond, uitgedost,
In zijn beste zondagspakje,
Op den aangewezen post.
Altijd nog onzeker, dacht hij,
"'k Vraag, als 't moet, de mooiste maar,
"Of laat alles aan de keuze
"Van papaatje Hasselaar."
Maar wat doet hem zoo ontzetten?
Wat dringt hem door merg en been?
Bij het openen van de huisdeur,
Als een koorts hem door de leên?
Suze, 't lieve kamenaartje,
Trippelt lagchend hem vooruit,
Leidt hem naar de binnenkamer,
Die zij vriendlijk opensluit.
Met een engelachtig blikje,
Met een blosjen op haar wang,
Zegt ze: "'k zal Mijnheer gaan roepen,"
En snelt henen door den gang.
Zulk een hemelsch aangezigtje,
Net besneden kin en mond,
Poezlige armtjes, malsche boezem
Nagelden hem aan den grond.
Lang was Suze reeds verdwenen,
En nog stond hij suffend daar,
Toen de groet hem deed ontwaken
Van den grooten Hasselaar.
"Heer! de teerling is geworpen,"
Riep nu Jan luidruchtig uit:
"Ik verzoek het lieve meisje,
"Dat mij binnen liet, tot Bruid.
"'k Heb de weddenschap gewonnen
"Gisteren toen ik bij u kwam:
"'k Moest uw dochters hand gaan vragen,
"'k Sieraad van gansch Amsterdam."
Lagchend, grijpt de burgervader
Naar de zilvren tafelschel.
't Lieve Susje nadert, buigend,
Wachtend op zijn hoog bevel;
"Suze!" roept hij, "kort en bondig,
"Antwoord mij op deze reen:
"Hoor! dees jonkman wil u trouwen,
"Zeg maar vlak uit: ja of neen?"
Blos op blos bedekt heur kaken,
Schaamrood slaat zij de oogen neer:
"Welk een vraag! hoe onbezonnen!...
"Och, je meent het niet, Mijnheer."
"Kort af Suze, niet te dralen."
"Hemelsch Meisje!" riep nu Jan:
"'k Zal u minnen, eeuwig minnen,
"Kies, och kies mij maar tot man."
't Jawoord klonk wel niet luidruchtig,
Schoon geen weigring was het plan.
"Fiat!" riep de Burgermeester,
"Fiat Suze! Fiat Jan!
"Houd u braaf! 'k zal voor u zorgen,
"En ik wil dit reeds terstond;
"'k Zal u de eerste gift wis maken,
"In uw heuglijk Echtverbond.
"Schippersgast zijt gij geboren;
"'t Water is u element,
"'k Heb voor u een heerlijk baantje,
"Daar gij prompt mee zijt bekend.
"En dat overheerlijk baantje
"Jaagt u nooit weer van het strand.
"'k Maak u schipper van de trekschuit,
"Sints een dag of vier vacant."
Wie beschrijft den dankbren juichtoon
Van het zoo gelukkig paar?
Wie, wat Jaatjes makkers zeiden,
Toen zij kwamen bij elkaar?
Luide werd zijn moed bewonderd,
Glanzig won hij het gelag;
Maar, weerkeerig, gaf aan allen
Onze Jan een vreugdedag.
In de trekschuit zaamgekomen,
Werd, bij ham, brood en wijn,
Plegtig de eerste vaart geopend,
Van den nieuwen kapitein.
Wimpels krielden om den stuurstoel;
Vlaggen waaiden boven 't paar,
En de trekvaart weergalmde:
"Lieve Jan en Hasselaar!"

J. A. VAN EEDEN.

DE GEHEIME POLICIE.

Ten tijde van FREDERIK II., Koning van Pruissen, sprak men overal van den chef der policie te Parijs, SARTINES, en verhaalde eene menigte merkwaardige anecdoten van zijne aan het wonderbare grenzende waakzaamheid, die zich zelfs tot de verste landen uitstrekte, om den schuldigen magtig te worden, of beraamde misdaden voor de uitvoering te ontdekken en te verhinderen.

FREDERIK wenschte iets dergelijks te Berlijn te hebben. Hij zond derhalve eenen in policie zaken reeds ervaren man, PHILIPPI naar Parijs, om naar de aldaar gebruikt wordende middelen te vernemen. Na zijne terugkomst benoemde hem de Koning tot hoofd der policie te Berlijn, en schonk hem zijn vertrouwen. Eenige jaren nam hij zijn ambt waar naar genoegen van den monarch, toen echter eens in korten tijd verscheidene misdaden in Berlijn gepleegd werden, welke de openbare veiligheid zeer bedreigden, betuigde de Koning daarover zijn ongenoegen. Hij liet den policiepresident voor zich komen, en zeide hem, dat hij of te Parijs de noodige kennis tot de regte waarneming van zijn ambt zich niet had aangeschaft, of dat hij ze niet behoorlijk ten uitvoer bragt.

PHILIPPI antwoordde vrijmoedig: »alle middelen, die uwe Majesteit op mijnen voorslag genomen heeft, breng ik met de meeste vlijt en zorgvuldigheid ten uitvoer; ik kan daardoor echter niet bereiken, wat uwe Maj. nu van mij verlangt, wanneer ik mij nog niet van andere middelen bediene, waartoe ik evenwel uitdrukkelijk moet gemagtigd zijn."

De Koning begeerde daarover eene nadere verklaring, waarop PHILIPPI te kennen gaf, hoe men in dit geval elken onderdaan, zonder onderscheid van stand, in alle zijne handelingen, zelfs zijne bedoelingen, naauwkeurig moest in het oog houden, daartoe moest men oppassers aanstellen en alles aanwenden om in de diepste familie geheimen in te dringen. Brieven moesten opengebroken worden, en in ieder gezelschap spionnen zoeken in te komen, om de bedoelingen en oogmerken van elk te doorgronden. Hiertoe had de policie zeer vele bedienaars noodig, die rijkelijk daarvoor moesten betaald worden. Tot zulke verachtelijke diensten zouden zich echter alleen slechte menschen laten gebruiken; hierdoor liep men alzoo gevaar, om dikwijls op het dwaalspoor gebragt te worden, en eerlijke menschen zouden daardoor onschuldig geraakt en in verlegenheid gebragt worden. De onvermijdelijke gevolgen daarvan zouden een algemeen mistrouwen, en eene verbastering van het edelijk karakter der natie te weeg brengen. Wanneer de koning hem tot zulke maatregelen volmagt wilde verleenen zoo twijfelde hij niet, even zoo veel te Berlijn te verrigten, als SARTINES te Parijs, echter eerst slechts na verloop van tijd, want de Brandenburgers waren te eerlijk en goedhartig, om zich gelijk een groot deel, der door dartelheid en uitspattingen verbasterde inwoners van Parijs, tot zulke eerlooze bedieningen te laten gebruiken. PHILIPPI besloot met den voorslag, hoe men zich van menschen uit alle standen kon verzekeren, die, zonder dat men het vermoedde, de geheimen van alle inwoners, ook het verborgenste konden aan het licht brengen.

De Koning zigtbaar getroffen, antwoordde daarop: »Hoe zeer de instandhouding der openbare veiligheid, en de ontdekking van elken misdadiger of de onderdrukking van iedere voorgenomene wandaad wenschende, zoo vind ik evenwel, dat het middel, waardoor zulks alleen kan bereikt worden, nog een veel grooter onheil is, dan al het kwaad, dat voorgekomen zou worden. Ik wil de rust en het vertrouwen mijner goede onderdanen niet storen, en de zedelijkheid mijns volks niet laten bederven."

PHILIPPI's voorslagen werden als onvoldoende verworpen, en er werd nooit meer gesproken van de oprigting eener geheime policie.

(*Keur van Merkwaardigheden.*)

(22065) ☞ De *Aanteekeningen betrekkelijk de Nederlandsche West-Indische Bezittingen*, ons door de vriendelijkheid van den Heer M. D. TEENSTRA ter plaatsing toegezonden, zullen, doordien de Surinaamsche Dagbladen onder censuur staan, niet vervolgd worden; en het was ook ten gevolge van dien, dat dezelve in ons vorig n°. geheel en al doorgehaald werden; terwijl wij onze Geabonneerden en geëerde Lezers, bij deze nederig verschooning vragen, daar voor niets anders in de plaats te hebben gezet, als zijnde ons zulks op aanschrijving van Hooger Hand, dd. 8 Januarij 1830, n°. 3, stellig verboden, luidende dat: »de door-»geschrapte artikelen of woorden, door »*wit* moeten worden aangeduid."

Echter vleijen wij ons, dat de Heer T. zich niet zal laten ontmoedigen om deze belangrijke bijdragen te vervolgen, en in het Moederland uit te geven, dan toch moet het al eene groote digte sluijer zijn, die de Geschiedrollen en het licht der Rede en der Waarheid voor ons in deze Overzeesche Gewesten, verbergen zal.

DE REDACTIE.

GEBOORTE, STERFGEVALLEN, ENZ.

BURGERLIJKE STAND. — In de gepasseerde week zijn ingeschreven, als:

BEVALLEN: Filida van de wed. S. L. van Coerland, *dochter*. — Henriëtte van I. G. W. Bäuffer, *zoon*. — Jacoba Magdalena Wanner, *zoon*. — Charlotta Theodora Cavadoce, *dochter*. — Antje Wilhelmina Elisabeth Jacobs, *zoon* Cornelia Juliana Godefroy, *dochter*.

OVERLEDEN: Arrettha van Barot, oud 62 jaren. — Jan Louis Limes, oud 28 jaren, 7 maanden en 16 dagen.

PUBLIEKE VEILINGEN.

Ten huize van den Venduméester
M. A. KEIJSER.
Vrijdag, den 9 Mei 1834.

1.) Het Erf, staande en gelegen op den hoek van de Kligsteenen- en Keizerstraten, bekend onder L. B N°. 134. (Geo. J. K. Wegner

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 7den dezer, de Nd. Am. Schoener *la Fayette*, Kapt. M A. PARSON, van Gloucester en laatst van Cayenne.

UITGEKLAARD.

Den 9den, het Schip *de Faam*, Kapt. J. ANDRESSEN: lading: 505 vaten Suiker en 76 balen schoone Katoen. — Met hetzelve zijn vertrokken als passagiers: den WelEd. Gestr. Heer Mr. *C. A. Marchant en Echtgenoot* en den Heer *J. P. L. Weimann*.

Idem., het Schip *de jonge Willem*, Kapt. G. VAN MEERDERVOORT: lading: 335 vaten Suiker en 75 balen schoone Katoen. — Met hetzelve zijn vertrokken als passagiers: den WelEd. Gestr. Heer *M. E. Thurkow, Echtgenoot* en *vijf Kinderen*, en de jonge Jufvrouw *de Veer*. Beide naar Amsterdam.

ADVERTENTIEN.

JUSTITIELE POLICIE.

De ondergeteekende, als daartoe geautoriseerd, stelt den eigenaar van eene gevondene ZILVEREN HOROLOGIE met de daartoe behoorende ORNAMENTEN, door deze in de gelegenheid, om zijn regt op gezegde voorwerpen, door behoorlijke aanduiding, te doen gelden ten burele van den Procureur Generaal der Kolonie *Suriname*.

Paramaribo, den 12 Mei 1834.

De Assistent ten burele van den Procureur Generaal, meer bijzonder voor de Regterlijke Policie,

CHs. LIONARONS.

(19462) *TRANSPORT.*

Den 6den Mei 1834. Exploicteur bij het Geregtshof, aan G. SCHEPERS, van het Erf en daarop staande Gebouwen, aan de *Hoogestraat*, La. D. N°. 75: aangekomen hebbende den Boedel DIANA van J. F. FRIDERICI.

HIJPOTHEEK.

Den 6den Mei 1834. WM. VAN UIJTRECHT, aan HK. GOUDMAN c. s. qq., *Eerste Hijpotheek*, te vestigen op het Huis en Erf, gelegen aan de *Keizerstraat*, bekend onder *La. D. N°.* 157, en *zestien koppen* Slaven.

Paramaribo, den 9 Mei 1834.

WENTHOLT,
fung. Griffier.

(15253) **Te Huur:**

Het Welgeschikte *WOONHUIS*, La. B. N°. 115, gelegen in de *Keizerstraat*, aankomende en thans bewoond wordende door Mevrouw de Wed. LEVY ABRAHAMS; en te bevragen bij

AB. W. OPPENHEIMER qq.

(21219) **LIONARONS & Co.**,

wonende in de *Watermolenstraat*, bieden te Koop aan:

Provisien; Dranken; fijne Mans Hoeden; dito Schoenen; Koffijzakken, enz.

(21180) ☞ Aangebragt per de Schoener *Perseverance* en *Eliza*, en te bekomen bij de ondergeteekenden:

NIEUWE CAROLINA RIJST, s. f. BLOEM, VLEESCH en LONDEN PORTER.

BROMET & BENJAMINS.

Saramaccastraat, naast den WelEd. Heer TRASK.

(21217) De ondergeteekende tot herstel zijner gezondheid, voornemens zijnde deze Kolonie te verlaten, verzoekt alle en een iegelijk, het aan hem verschuldigde van de jaren 1822 tot ultimo 1832, binnen den tijd van *drie* maanden te komen voldoen bij zijne Gemagtigde; zullende anders, hoe ongaarne, de nalatigen na dien tijd in regten worden vervolgd; — verzoekt tevens zeer vriendelijk degene die van hem iets te vorderen hebben, hunne rekening in blanco in te zenden bij den ondergeteekende, om na accoord-bevinding, betaling te erlangen.

Paramaribo, den 11 Mei 1834.

J. C. HARTMAN.

SCHEPEN IN LADING.

Naar Amsterdam:

Het nieuw vertimmerd gekoperd Tweedeks Barkschip Atalanta, Kapt. C. Meijer. — Adres bij Gebr. Reijns. — Sluit heden.

Het gekoperd Tweedeks Barkschip Paramaribo, Kapt. Klaas Spiegelberg. — Adres bij Geb. Reijns. Sluit 15 Mei.

Het gekoperd Tweedeks Fregatschip Catharina Anna Helena, Kapt. P. H. Bos. — Adres bij L. D. J. van Bommel. — Sluit 15 Mei.

Het gezinkt Barkschip de Zwaan, Kapt. C. J. van Driesten. — Adres bij Lecjsner en Scheffer. Sluit 26 Mei.

Het gekoperd Tweedeks Pinkschip de Vriendschap, Kapt. Doeke Gerrits Doeksen. — Adres bij J. L. Gelleé. — Sluit ultimo Mei.

Naar Rotterdam:

Het gekoperd Bargatgnschip Guyana, Kapt. F. Popken. — Biedt deszelfs Bodem aan ter inlading van Koffij en Katoen. — Adres bij van West & de Hart. — Sluit medio Mei.

Ter Drukkerij van FUCHS & Co.